

حرمه ای

از

اسرار و معارف

اعمال حج

شورای فرهنگی کاروان حج تمتع

نورالقلید

۲۴۰۱۱

مرداد ۱۳۹۴

حج حکمت‌ها و علت‌های فراوانی دارد. آثار و منافع بی‌شماری که قرآن به این حقیقت خبر داده است.

در این‌جا برخی از آثار و برکات حج ابراهیمی بیان می‌شود:

آثار و برکات حج

۱. تندرستی

یکی از آثار حج صحت و سلامت بدن است. خدا به انسان وعده داده که اگر به تمتع یا عمره برود، بدنی سالم خواهد داشت؛ پس حج، سلامت جسمانی هم به انسان می‌دهد. امام سجاد (ع) این مژده را داد که:

«حُجُّوا وَ اعْتَمِرُوا تَصِحَّ أَبْدَانُكُمْ» .^۲

حج و عمره به جای آورید تا بدن‌هایتان سلامت باشد.

۲. رزق فراوان

بخش مهمی از روایاتی که درباره آثار و حکمت‌های حج وارد شده، مربوط به نفی فقر و افزایش مال است. در این احادیث تعبیر متعددی وارد شده است نظیر: وسعت رزق، کفایت مؤنه اهل و عیال، کثرت مال، نفی فقر، غنا، نفی اعسار و نفی املاق. این همه، نشان از اهمیت فراوان تأثیر حج در تأمین نیازهای مادی و دنیوی انسان‌ها دارد. رسول خدا (ص) فرمود:

«حُجُّوا لَنْ تُفْتَقِرُوا».

حج گزارید تا هرگز نیازمند نشوید.

۳. شفاعت

خداوند به حج‌گزار مقام شفاعت می‌دهد. اگر کسی توفیق زیارت خانه خدا را پیدا کرد، در آخرت شفاعت دیگران را می‌تواند کند. این مژده را امام جعفر صادق (ع) داد:

«کسی که در عرفات وقوف کند، برای هر کس دعا کند اجابت می‌شود. حاجی شفاعتش برای فرزندان، اهل خانه‌اش و همسایگانش پذیرفته می‌شود» .

۴. نور

یکی از ویژگی‌ها و آثاری که بر حج مترتب است، نورانیت حاجی است. زائر خانه خدا از منبع لایزال الهی یعنی بیت الله الحرام، نور دریافت می‌کند و آن را با خود همراه دارد، لذا حج برای حج‌گزار نورانیت در پی خواهد داشت. امام صادق (ع) فرمود:

«حج‌گزار دائماً همراه با نور حج است مادام که خود را با گناه نیالوده باشد»

اسرار میقات

۱. کندن لباس معصیت

میقات محل تخلیه است. در آن‌جا باید از گناه خالی شد، به عالم نور وارد گشت،

خضوع، تذلل را تجربه کرد و از لباس جرم و معصیت خارج شد.

اگر حاجی هنگام نزول به میقات از مخالفت الهی دست نکشد و ترک معصیت نکند، او در واقع، میقات و احرام را درک نکرده است.

۲. زیارت جمال خدا

میقات، شمیم حضور است، نسیمی است که صبا از آن طره بگشاید، میقات، برهنه شدن از رسوم و عادات و در برکردن لباس قنوت و عبودیت است. میقات شکوهی به اندازه قیامت دارد، میقات محل انابه، ابتهال و تضرع است، میقات، اجابت ندایی است که از عمق تاریخ برمی‌آید. سالک در میقات خودیت را دفن و خدا را اظهار و برملا می‌کند و میقات وقت مؤانست و عشق‌بازی است.

در میان میقات‌ها مسجد شجره رمزی دیگر دارد. سر آن‌را باید در عمل رسول خدا (ص) جست‌وجو کرد. از امام صادق (ع) پرسشی شد و آن این‌که چرا پیامبر اکرم (ص) از مسجد شجره احرام بست؟ امام (ع) پاسخ داد:

«زیرا معراج پیامبر به آسمان بحذاء مسجد شجره صورت گرفت، ملائکه هم بحذاء مسجد شجره رسول خدا (ص) را تا بیت المعمور بالا بردند و در آن‌جا ندایی آمد. پیامبر (ص) فرمود: لبیک. صاحب ندا گفت:

آیا من تو را یتیم نیافتم و پناه ندادم؟ آیا تو را گمراه نیافتم و هدایت نکردم؟ رسول خدا (ص) فرمود: «إِنَّ الْحَمْدَ وَالنُّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ، لَا شَرِيكَ لَكَ لَيْبِكُ».

اسرار احرام

۱. دوری از معاصی

باید به هنگام احرام از نفسانیات، مشتهیات و تمام لذات فاصله بگیرد و حتی لذت حلال را، به قدر ضرورت، آن هم نه برای تحصیل لذت، بلکه برای انجام تکلیف الهی استفاده کند.

۲. حرمت کعبه

خدای سبحان به احترام حرمت کعبه محدوده آنرا حرم و انسان‌هایی که قصد ورود به آنرا دارند، مُحرم اعلام کرد پس هم حرمت مکه و هم تحریم احرام به لحاظ حرمت کعبه است.

۳. حضور

احرام دو گونه است؛ احرام غیبت و احرام حضور. کسی که در میقات غایب است و خود را برای انس با دوست مهیا نکرده، گویا در خانه خویش نشسته است.

اسرار طواف

۱. تشبّه به فرشتگان

فرشتگان الهی در اطراف کعبه آسمانی می‌گردند، لذا انسانی که زائر کعبه است، باید خود را همگون با فرشتگان کند.

۲. حدیث شمع و پروانه

طواف، گرد کعبه چرخیدن است، و به دیدار معشوق شتافتن! طواف، چرخش عاشق گرداگرد معشوق است تا خود را با آتش عشق او بسوزاند. طواف آن است که عارف پروانه‌وار بر گرد شمع بچرخد تا عاقبت با بال و پری سوخته، خویش را به پای شمع افکند.

۳. هفت شهر عشق

سرّ هفت دور طواف این است که آدمی دارای هفت اخلاق رذیله است که گاهی از آن تعبیر به «هفت شوط حجاب» می‌شود. اخلاق رذیله عبارتند از: عجب، کبر، حسد، حرص، بخل، غضب و شهوت. سالک باید این‌ها را زائل و به‌جای آن هفت اخلاق حمیده را جایگزین کند که عبارتند از: علم، حکمت، عفت، شجاعت، عدالت، کرم و تواضع.

اسرار نماز طواف

نماز طواف پشت مقام ابراهیم (ع) انجام می‌شود؛ مکانی که ابراهیم و اسماعیل مأموریت یافتند آن را برای حج‌گزاران و طواف‌کنندگان طاهر کنند. لذا نماز طواف،

نمازی است پشت مقام ابراهیم (ع) و در مکانی پاک. نماز پشت مقام ابراهیم (ع) نماز با تعهد به ولایت است، نماز پشت سر ابراهیم (ع) است.

اسرار سعی

۱. طهارت درونی

سعی موجب می‌شود درون آدمی پاک گردد، گناهان زائل شود، سیاهی از قلب انسان زوده گردد و انوار الهی باطن زائر را فراگیرد. یکی از ابعاد عرفانی سعی این است که گناه را از بین می‌برد و معاصی را می‌شوید.

رسول خدا (ص) فرمود:

«الْحَجَّ إِذَا سَعَى بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ خَرَجَ مِنْ ذُنُوبِهِ».

حج‌گزار وقتی بین صفا و مروه سعی می‌کند، از گناهانش بیرون می‌رود.

۲. شفاعت فرشتگان

کسی که میان صفا و مروه سعی کند، فرشتگان او را بی‌نصیب نگذاشته، نظر الهی به او می‌کنند. شفاعت شافعین دوگونه است؛ شفاعتی که پذیرفته می‌شود و شفاعتی که مردود است. شفاعت ملائک برای سعی‌کنندگان، شفاعت مقبول است و خداوند شفاعت آنان را برای ساعیان می‌پذیرد. امام سجاد (ع) فرمود:

«السَّاعِي بَيْنَ الصَّفَا وَالْمَرْوَةِ تَشْفَعُ لَهُ الْمَلَائِكَةُ فَتُشْفَعُ فِيهِ بِالْإِجَابِ» .

فرشتگان برای کسی که میان صفا و مروه سعی کند، شفاعت می‌کنند و شفاعتشان درباره او پذیرفته می‌شود.

سرّ تقصیر

حاجی بعد از آن که سعی خویش را انجام داد، همانند انسانی است که به دیار معشوق بازگشته، نورانی شده و از تمامی گناهان پاک و مبرا شده است. او به میهمانی خدا رفته و با کوله‌باری از خوبی‌ها، نیکی‌ها و زیبایی‌ها بازگشته است. او تولدی دوباره یافته، حیاتی مجدد پیدا کرده و اینک انسانی دیگر شده است.

خداوند می‌خواهد این تغییر و تحول را با علامتی در بدن او نشان دهد لذا امر کرده است که بخشی از بدن خویش را جدا کند. مو نشانه زیبایی است. خدا خواسته است انسان از زیبایی ظاهری بکاهد و سیرتی زیبا بیابد. خدا خواسته که انسان جمال خویش را به پای جمال او قربانی کند، از درون خود روزنه‌ای به سوی نور معرفت پیدا کند، در پایان این راه و در آخرین مرحله این هجرت طولانی به نشانه بازگشت به زندگی نورانی، دستی به سر و روی خویش کشد و اوج خشوع و تواضع را در ظاهر خود هم نشان دهد.